

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

Юридичні документи, судові рішення, наукові коментарі, дискусії з правових питань, виступи в суді є складовими частинами правничого дискурсу, як різновиду інституціонального дискурсу. Особливістю мови права є те, що вона спрямована не лише на репрезентацію наукового чи практичного знання, а й на доведення теоретичної думки. Таким чином, юридичний текст має інформативну мету, обґрунтовано й у повному обсязі повідомляє точку зору автора.

Складність юридичного перекладу неодноразово використовувалася як аргумент на користь теорії неможливості повноцінного перекладу – так званої неперекладності. Разом із тим, межі неперекладності є дуже невизначеними, вони розпливчасті, часто змінюються та залежать від обох мов та культур, а також від суб'єктивного сприйняття перекладача.

В англійській мові заперечення може бути лише одне заперечення у реченні.

Both the United States and Ohio Constitutions state that no one can be compelled to incriminate himself. This means that a person cannot be tortured into confessing or making damaging statements, or even any statement.

Як Конституція Сполучених Штатів Америки, так і Конституція штату Огайо зазначають, що ніхто не може бути примушений свідчити проти самого себе. Це означає, що не можна тортурами примушувати особу робити зізнання або шкідливі для неї заяви, чи взагалі будь-які заяви.

В англійській мові існує доволі велика кількість конструкцій: дієприкметникових, герундіальних і інфінітивних зворотів.

(1) It is unlawful for a provider of services to discriminate against a disabled person—

(a) in refusing to provide, or deliberately not providing, to the disabled person any service which he provides, or is prepared to provide, to members of the public;

(b) in failing to comply with any duty imposed on him by section 21 in circumstances in which the effect of that failure is to make it impossible or unreasonably difficult for the disabled person to make use of any such service;

(c) *in the standard of service which he provides to the disabled person or the manner in which he provides it to him; or*

(d) *in the terms on which he provides a service to the disabled person.*

(2) *The appointment of a day for the purposes of any provision of Schedule 3 shall be effected by an order of the Secretary of State made by statutory instrument; and any such order shall include a provision amending Schedule 3 so as to insert an express reference to the day appointed.*

Завдяки тенденції до побудови речення з дієсловом у особовій формі, в англomовному юридичному дискурсі можливе поєднання семантично непоєднуваних дієслів з іменниками, які не вказують на діяча.

In prosecuting an offense, the state must prove the accused's guilt beyond a reasonable doubt. In general, the defense needs only to cast a reasonable doubt on the state's case to win acquittal.

Виступаючи як обвинувач під час судового розгляду правопорушення, держава повинна беззаперечно довести вину обвинуваченого, аби не існувало жодної розумної підстави для сумнівів. Загалом, аби виграти справу, захисту досить лише поставити під обрунтований сумнів обвинувачення держави.

Відбувається персоналіфікація неістот.

Subsection (5) does not prevent the inclusion of an electronic monitoring requirement in a relevant order which includes an alcohol abstinence and monitoring requirement where this is for the purpose of securing the electronic monitoring of an offender's compliance with a requirement other than the alcohol abstinence and monitoring.

Підрозділ(5) не перешкоджає включенню потреби електронного моніторингу у відповідному порядку, який включає в себе відмову від вживання алкоголю і вимоги моніторингу, коли це робиться з метою забезпечення електронного контролю за дотриманням правопорушником вимог інших ніж відмова від алкоголю і моніторингу.

Значення постпозитивів у англійській мові є важливим. З-поміж численних загальноновживаних дієслів, до яких приєднуються постпозитиви, можна виокремити такі, як *to do, to go, to come, to make, to put, to give, to take* тощо, унаслідок такої трансформації дієслово отримує нове значення. *A police and crime plan is a plan which sets out, in relation to the planning period, the following matters.*

Слід пам'ятати про те, що у тому випадку, коли постпозитив додається до дієслів на позначення дії, значення основного дієслова або зберігається, або з'являється нове ідіоматичне значення. У тому разі, коли йдеться про дієслово *to be*, зміст залежить саме від значення постпозитива.

But subsection (1) does not require the elected local policing body to provide information if disclosure of the information –

(a) would, in the view of the chief officer of police, be against the interests of national security,

Але підрозділ(1) не вимагає від місцевих обраних органів поліції надавати інформації, якщо розголошення такої інформації

(A) на думку головного офіцера поліції, було б проти інтересів національної безпеки, ...

Два типи означень існують в англійській мові – препозитивне (найпоширеніше) та постпозитивне. Перед іменником у якості детермінатива може вживатися прикметник або іменник:

Subsection (4) applies in relation to a relevant power which, ..., can be exercised to create an offence punishable on summary conviction by a fine or maximum fine of a fixed amount of less than 5,000...

Підрозділ (4) застосовується щодо відповідних повноважень, які..., можуть бути використані для скоєння злочину, який карається відповідно до винесеного вироку штрафом або максимальним штрафом у фіксованій сумі менше, ніж 5,000...

Зазвичай обставини такого типу є доволі складними для перекладу, оскільки синтаксичні та змістовні зв'язки між компонентами не є очевидними з огляду на морфологічні аспекти: *A police and crime commissioner is a corporation sole.* – Поліцейський та комісар поліції – це єдина організація.

Саме в таких конструкціях знаходить відображення властива англійській мові тенденція до лаконізму та мовленнєвої компресії. В англійській мові слово, яке є означенням, має зазвичай головне значення у словосполученні. Не зважаючи на обсяг означення, на кількість слів, які входять до його складу, воно вживається лише перед означуваним словом. Наприклад: *elected local policing body's area* – район, закріплений за місцевим обраним поліцейським органом.

Тенденція до вживання препозитивного означення, а також стислості та лаконічності висловлювання вочевидь спричинила значну кількість прикметників на -ed, які утворюються від іменників, *uniformed* (одягнутий у форму). Прикметники такого типу найчастіше вживаються для опису зовнішності людини: *fair-haired, broad-shouldered, long-nosed* тощо, та мають відповідники в українській мові: світловолосий, широкоплечий, довгоносий. На протигагу їм, прикметники типу *uniformed* не мають таких відповідників, та повинні перекладатися описово.

Важкість інформаційного навантаження кожного речення та важливість повного та однозначного передавання кожного положення, коли виключається будь-яка можливість двозначного тлумачення, спричиняють використання надзвичайно довгих речень зі складним синтаксисом, високим рівнем гіпотаксису.

The Constitution establishes three branches of the federal government: legislative, which is the Congress and has the duty to make the laws; executive, which is the President, whose duty is to see that the laws made by Congress are carried out; and judicial, consisting of the national court system headed by the United States Supreme Court, whose duties are to interpret the laws and to administer justice.

Конституцією встановлюється існування трьох гілок федеральної влади: законодавчої, якою є Конгрес та яка має повноваження приймати закони; виконавчої, якою є президент (та його підлегли), функцією якої є забезпечення виконання законів, прийнятих Конгресом; та судової, що складається з національної судової системи, на чолі якої стоїть Верховний суд Сполучених Штатів Америки, до повноважень якого входить тлумачення законів та відправлення правосуддя.

Крім документів, які створюються в рамках єдиної національної правової системи, є так звані гібридні документи, тобто створені у наднаціональній спільноті мультикультурного дискурсу, де немає лінгвістично нейтральної основи, включаючи більшість документів міжнародного права.

Всі переклади на офіційні мови міжнародних установ є аутентичними і, як випускається, мають однакове значення. Кожна версія після ратифікації відповідною державою набуває чинності на її території. Застосовується принцип правової еквівалентності, принаймні теоретично; але на практиці міжнародні документи, які обговорюються в лавах комітетів, де присутні представники різних національностей, складаються більш стандартною мовою, і часто уможливають використання буквального перекладу.

Особливим випадком гібридних юридичних документів є законодавство Європейського Союзу – фахівцями докладаються зусилля, спрямовані на впровадження специфічної «Європейської» термінології в усі мови, створюючи з цією метою спеціальні нові терміни. Коли такий «Європейський» термін відсутній, здійснюється пошук та подальше впровадження концептуального відповідника. Таким чином поступово створюється спеціальна мова Euro-*legalese*, яка з часом суттєво полегшить роботу перекладачів.

Юристи не можуть очікувати від перекладачів створення паралельних текстів, ідентичних за впливом, але вони очікують, що перекладені тексти матимуть ідентичні правові наслідки. Якість юридичного перекладу певним чином впливає на ефективність правозастосування, ступінь регламентації конкретних відносин, отже мова перекладу має забезпечити реалізацію суспільного призначення та відповідати правовому узусу. Це вимагає від перекладача абсолютно чіткого розуміння ситуативних, соціальних, контекстуальних правил, яких дотримується в процесі правотворчості законодавець іншої держави та іншої культури.

В сучасних умовах діалогу культур вивчення лексико-семантичної системи мови та аутентичних культурологічних знань робить можливим формування більш якісного та повного національного образу світу, який є необхідним для здійснення успішного акту комунікації між представниками різних культур у найрізноманітніших сферах життя.

Список використаних джерел:

1. The original and revised versions of the UK legislation. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.legislation.gov.uk
2. Переклад англомовної юридичної літератури / [Черноватий Л. М., Карабан В. І., Іванко Ю. П., Ліпко І. П.]. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 656 с.

УДК 80(063)

ББК 80я43

М 74

Мова, література і культура: актуальні питання взаємодії:
М 74 Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів,
14-15 жовтня 2016 р. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація
«ЛОГОС», 2016. – 156 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Наукової філологічної організації «ЛОГОС» не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Мова, література і культура: актуальні питання взаємодії».

УДК 80(063)

ББК 80я43